ARREST VAN HET HOF (Eerste Kamer)
21 januari 1987 *

In zaak 13/84,

Control Data Belgium Inc., naamloze vennootschap naar Belgisch recht, gevestigd te Brussel, vertegenwoordigd door I. S. Forrester, advocaat bij de Schotse balie, geïnstrueerd door Oppenheimer, Wolff, Foster, Shepard en Donnelly, solicitors te Minneapolis en St. Paul (Minnesota, VS) en te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij J.-C. Wolter, advocaat aldaar, 2, rue Goethe,

verzoekster,

tegen

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door J. Sack, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij M. Beschel, lid van haar juridische dienst, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verweerster,

betreffende een beroep krachtens artikel 173 EEG-Verdrag, strekkende tot nietigverklaring van beschikking nr. 83/521 van 12 oktober 1983 waarbij wordt vastgesteld dat de apparaten genaamd „Control Data — Cyber 170-720 en Cyber 170-750" niet met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief mogen worden ingevoerd,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: R. Joliet, kamerpresident, G. Bosco en T. F. O'Higgins, rechters,

advocaat-generaal: Sir Gordon Slynn
griffier: P. Heim

gezien het rapport ter terechtzitting en ten vervolge op de mondelinge behandeling op 23 januari 1986,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 25 juni 1986,

* Procestaal: Engels.

het navolgende

Arrest

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 10 januari 1984, heeft de vennootschap Control Data Belgium Inc. krachtens artikel 173, tweede alinea, EEG-Verdrag beroep ingesteld tot nietigverklaring van beschikking nr. 83/521 van de Commissie van 12 oktober 1983, waarbij wordt vastgesteld dat de apparaten genaamd „Control Data — Cyber 170-720 en Cyber 170-750" niet met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief mogen worden ingevoerd (PB 1983, L 293, blz. 24).

2 Dit is de tweede maal dat het Hof zich heeft bezig te houden met de vraag of de apparaten genaamd „Control Data — Cyber 170-720 en Cyber 170-750" zijn aan te merken als „wetenschappelijke instrumenten of apparaten" in de zin van artikel 3, lid 3, van verordening nr. 1798/75 van de Raad van 10 juli 1975 betreffende de invoer met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief voor voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard (PB 1975, L 184, blz. 1), zoals gewijzigd bij verordening nr. 1027/79 van de Raad van 8 mei 1979 (PB 1979, L 134, blz. 1). Bij arrest van 17 maart 1983 (zaak 294/81, Control Data, Jurispr. 1983, blz. 911) besliste het Hof, dat de Commissie bij het geven van beschikking nr. 81/692 van 10 augustus 1981, waarbij was vastgesteld dat de betrokken apparaten niet met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief mochten worden ingevoerd (PB 1981, L 252, blz. 36), geen welomschreven, aan de gemeenschapsregeling beantwoordende criteria had gehanteerd en zodoende de bijzondere objectieve kenmerken van de twee betrokken computers niet genoegzaam in aanmerking had genomen. Voorts overwoog het Hof, dat niet was gebleken dat de Commissie een criterium gebaseerd op het verschil tussen de apparatuur („hardware") en de programmatuur („software") had gehanteerd, ofschoon dit verschil een geldig criterium zou kunnen zijn. Op deze gronden heeft het Hof de bestreden beschikking nietigverklaard en de kwestie voor heronderzoek naar de Commissie verwezen.

3 Ter uitvoering van genoemd arrest van het Hof heeft de Commissie op 12 oktober 1983 voormelde beschikking nr. 83/521 gegeven, waarbij andermaal wordt vastgesteld dat de betrokken computers niet met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief mogen worden ingevoerd.

4 Tot staving van haar beroep tot nietigverklaring van deze beschikking voert Control Data Belgium Inc., rechtsopvolgster van Control Data Belgium NV/SA, drie middelen aan:

1) de beschikking is te laat vastgesteld,

2) het onderzoek van de objectieve technische kenmerken van de betrokken computers was inadequaat, en

3) de doeleinden waarvoor de betrokken instrumenten in de Gemeenschap gewoonlijk worden gebruikt, zijn verkeerd beoordeeld.

5 Voor de betrokken communautaire bepalingen en de argumenten van partijen wordt verwezen naar het rapport ter terechtzitting. Deze elementen van het dossier worden hierna slechts weergegeven voor zover dit noodzakelijk is voor de redenering van het Hof.

Te late vaststelling van de beschikking

6 Verzoekster beroept zich op artikel 7, lid 7, van verordening nr. 2784/79 van de Commissie van 12 december 1979 houdende uitvoeringsbepalingen van verordening nr. 1798/75 (PB 1979, L 318, blz. 32), dat bepaalt: „Wanneer de Commissie na het verstrijken van een termijn van zes maanden, te rekenen vanaf de datum van ontvangst van het verzoek door de Commissie, niet de in lid 6 bedoelde beschikking heeft gegeven, wordt het instrument of apparaat waarvoor bedoeld verzoek is gedaan geacht te voldoen aan de voorwaarden die gesteld zijn om met vrijstelling te worden toegelaten". Verzoekster stelt, dat beschikking nr. 83/521 van de Commissie is gegeven op 12 oktober 1983, ofwel bijna zeven maanden na het arrest van het Hof in de eerste zaak Control Data (17 maart 1983). Bijgevolg zou de beschikking nietig moeten worden verklaard, omdat de Commissie ze niet binnen zes maanden na voormeld arrest heeft gegeven.

7 Dit betoog kan niet worden aanvaard. Zoals de Commissie heeft opgemerkt, heeft België de Commissie bij brief van 7 april 1983 verzocht om de procedure van artikel 7 van verordening nr. 2784/79 te openen. Na raadpleging van een groep van deskundigen heeft de Commissie de beschikking definitief vastgesteld op 7 oktober 1983, dat wil zeggen zes maanden na de datum van ontvangst van het nieuwe Belgische verzoek. Bijgevolg moet worden vastgesteld, dat beschikking nr. 83/521 binnen de in artikel 7, lid 7, van verordening nr. 2784/79 gestelde termijn tot stand is gekomen en dus niet te laat was.

Ten gronde

8 Verzoekster voert in wezen twee middelen aan:

a) verkeerde beoordeling van de objectieve technische kenmerken;

b) verkeerde beoordeling van de doeleinden waarvoor de betrokken instrumenten in de Gemeenschap gewoonlijk worden gebruikt.

9 Met betrekking tot het in artikel 5 van verordening nr. 2784/79 bedoelde onderzoek van de doeleinden waarvoor dit soort apparaten gewoonlijk wordt gebruikt, zij erop gewezen, dat dit onderzoek een subsidiair karakter heeft en alleen moet worden ingesteld, wanneer de objectieve technische kenmerken van het ingevoerde apparaat niet volstaan om de aard ervan ondubbelzinnig vast te stellen. Hieruit volgt dat de Commissie, indien zij de objectieve technische kenmerken van het betrokken apparaat niet naar behoren heeft onderzocht, haar beschikking niet kan baseren op het tweede criterium, te weten de doeleinden waarvoor apparaten van hetzelfde soort in de industrie worden gebruikt.

10 Met betrekking tot de objectieve technische kenmerken van de computers stelt verzoekster, dat deze door de Commissie verkeerd zijn beoordeeld. In het bijzonder zou de Commissie kennelijk hebben gedwaald waar het gaat om de geschiktheid van de computer voor het verwerken van lange woorden. Bij de Cyber-computers is de kleinste informatie-eenheid die kan worden verwerkt, een „woord" van 60 „bits"; daardoor zouden zij hoofdzakelijk geschikt zijn voor wetenschappelijke toepassingen, te meer omdat, wanneer met „dubbele precisie" wordt gewerkt, zelfs woorden van 120 bits kunnen worden vastgelegd. Dank zij deze woordlengte zouden ingewikkelde wetenschappelijke berekeningen sneller en doeltreffender kunnen worden uitgevoerd. Bovendien zou het in de vijfde overweging van de considerans van de bestreden beschikking gestelde, dat de minimumlengte van de woorden die kunnen worden verwerkt (alsook de drijvende-komma-aritmetiek) „in het geheel niet specifiek zijn voor de computers in kwestie, maar worden aangetroffen bij alle geavanceerde computers", onjuist zijn, aangezien uitsluitend het door Control Data geproduceerde type computer op woorden van 60 bits is afgestemd.

11 In de loop van het geding heeft de Commissie erkend, dat een woordlengte van 60 bits, waardoor bij enkele precisie een nauwkeurigheid tot op 14 decimalen wordt bereikt, een specifiek kenmerk van Cyber-computers is, waaruit duidelijk blijkt dat zij zijn ontworpen voor zeer nauwkeurige rekenoperaties. Bovendien heeft de Commissie ter terechtzitting verklaard, verzoeksters argument betreffende

de woordlengte buiten beschouwing te hebben gelaten en er in de bestreden beschikking dus geen rekening mee te hebben gehouden. Wel heeft zij erop gewezen, dat het feit dat de apparatuur niet geschikt is voor het verwerken van eenheden van minder dan 60 bits, zou kunnen worden verholpen door gebruik te maken van aangepaste programmatuur.

12 In de eerste plaats zij erop gewezen, dat het Hof, zoals het reeds overwoog in het arrest van 27 september 1983 (zaak 216/82, Universität Hamburg, Jurispr. 1983, blz. 2771), de inhoud van een door de Commissie conform het advies van het Comité douanevrijstellingen gegeven beschikking slechts kan kritiseren bij een klaarblijkelijke fout — feitelijk of rechtens — of bij misbruik van bevoegdheid.

13 Naar uit de tekst van de vijfde overweging van de considerans van de bestreden beschikking blijkt, is de Commissie, zoals zij zelf erkent, van een verkeerde grondslag uitgegaan door verzoeksters argument betreffende de woordlengte van 60 bits niet naar behoren in aanmerking te nemen. Eerst achteraf heeft de Commissie aangevoerd, dat dit nadeel voor commerciële toepassingen goeddeels kan worden verholpen door gebruikmaking van aangepaste programmatuur.

14 In de Engelse versie van die vijfde overweging verklaarde de Commissie daarenboven, dat „noch het beschikken over afzonderlijke functionele eenheden noch het zeer snel uitvoeren van ingewikkelde bewerkingen beschouwd kan worden als een specifiek alleen voor wetenschappelijk rekenwerk geldend vereiste". Voorts heeft zij ter terechtzitting verzoeksters argument bestreden, dat de grote woordlengte uitsluitend of hoofdzakelijk voor wetenschappelijke activiteiten een pluspunt vormt, en gesteld dat ook in talrijke sectoren van de industrie, zoals de automobiel- en de lucht- en ruimtevaartindustrie, ingewikkelde numerieke functies moeten worden uitgevoerd. De Commissie blijkt zich derhalve op het standpunt te hebben gesteld, dat een apparaat niet voor de verwezenlijking van wetenschappelijke activiteiten geschikt kan zijn, wanneer het zowel voor onderzoek als voor industriële toepassingen kan worden gebruikt.

15 Dienaangaande besliste het Hof reeds in zijn arrest van 29 januari 1985 (zaak 234/83, Gesamthochschule Duisburg, Jurispr. 1985, blz. 327), dat het begrip „wetenschappelijke instrumenten of apparaten" niet restrictief mag worden

uitgelegd. Dit volgt uit de doelstellingen van verordening nr. 1798/75, zoals omschreven in de eerste en tweede overweging van de considerans. Deze verordening is bedoeld om de toepassing van de onder auspiciën van de Unesco tot stand gekomen Overeenkomst van Florence inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, te vergemakkelijken en niet andersom.

16 Het criterium „uitsluitend of hoofdzakelijk geschikt zijn" in artikel 3, lid 3, van verordening nr. 1798/75, zoals gewijzigd bij verordening nr. 1027/79, verlangt dus alleen, dat het instrument of apparaat primair geschikt is voor wetenschappelijke activiteiten, en sluit de mogelijkheid niet uit dat het instrument of apparaat daarnaast, zij het secundair, geschikt is voor andere doeleinden, bij voorbeeld voor industrieel gebruik.

17 Bijgevolg is de Commissie van een te enge opvatting uitgegaan door reeds op grond van het enkele feit dat een computer voor het verwerken van lange woorden is ontworpen en dus geschikt is om in bepaalde industriële ondernemingen te worden gebruikt, te menen dat deze computer niet voor vrijstelling van douanerechten in aanmerking kon komen. Zij had zich moeten afvragen of deze computers, gegeven de ongebruikelijke woordlengte die zij kunnen verwerken en hun geschiktheid voor het zeer snel verrichten van ingewikkelde bewerkingen, hoofdzakelijk geschikt waren voor wetenschappelijke activiteiten en, zo ja, de computers met vrijstelling van douanerechten moeten toelaten, zelfs al zouden zij tevens in industriele ondernemingen kunnen worden gebruikt.

18 Mitsdien moet beschikking nr. 83/521 worden nietigverklaard, zonder dat behoeft te worden ingegaan op de overige door verzoekster aangevoerde ongeldigheidsgronden.

Kosten

19 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen. Aangezien verweerster in het ongelijk is gesteld, dient zij in de kosten te worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

rechtdoende:

1) Verklaart nietig beschikking nr. 83/521 van de Commissie van 12 oktober 1983 waarbij wordt vastgesteld dat de apparaten genaamd „Control Data — Cyber 170-720 en Cyber 170-750" niet met vrijstelling van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief mogen worden ingevoerd (PB 1983, L 293, blz. 24).

2) Verwijst de Commissie in de kosten van het geding.

Joliet Bosco O'Higgins

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 21 januari 1987.

De griffier
P. Heim

De president van de Eerste kamer
R. Joliet